

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТІРЛІГІ
ҚАЗАҚ МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗДАР ПЕДАГОГИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Т. ДӘУІТҰЛЫ, Б.С.САРБАСОВ

**ҚЫТАЙДАҒЫ ҚАЗАҚ ӘДЕБИЕТІН
ОҚЫТУ ӘДІСТЕМЕСІ**

ӘОЖ 821.512.122.0(075.8)
ҚБЖ 83.3(5 Қаз)

Баспада Қазақ мемлекеттік қыздар педагогикалық
университетінің Редакциялық баспа кеңесінің шешімімен ұсынылған

Пікір жазғандар:

Т.С.Төбегенов – филология ғылымдарының докторы, профессор
Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті,

Б.Д.Жұмақасия – педагогика ғылымдарының кандидаты, профессор
м.ә. Қазақ мемлекеттік қыздар педагогикалық университеті.

Дәуітұлы Т.

Қытайдағы қазақ әдебиетін оқыту әдістемесі: оқу құралы. /Дәуітұлы
Т. Сарбасов Б.С. – Алматы: «Қыздар университеті» баспасы, 2017 – 198 б.

ISBN 978-601-224-608-7

Оқу құралында Қытайдағы қазақ қаламгерлерінің әдеби мұрасы
жинақталып, олардың өмірі мен шығармашылық жолы зерделенеді.
Қытайдағы қазақ әдебиеті тарихының кезеңдері бойынша әдеби
шығармаларға талдау жасалып, әдебиеттің даму процесі сараланады.

Қытайдағы қазақ әдебиетін оқытудың әдістемелік негіздері
ұсынылады. Күнделігі және сырттай оқу бөлімі студенттеріне арналған
тест сұрақтары толығымен қамтылады.

Жоғары оқу орындарында оқылатын «Шетелдегі қазақ әдеби-
еті» және «Әдебиеттануға кіріспе» пәндеріне қосымша оқу құралы
ретінде студенттерге, магистранттар мен жалпы қазақ әдебиетін
зерттейтін мамандарға арналған.

ӘОЖ 821.512.122.0(075.8)

ҚБЖ 83.3(5 Қаз)

ISBN 978-601-224-608-7

© Дәуітұлы Т., Сарбасов Б.С., 2017
© «Қыздар университеті» баспасы, 2017

КІРІСПЕ

Қазақ халқының арқауы үзілмей келе жатқан бай әдеби
мұрасының қонақты бір саласы шетелдегі қазақ қауымында
сақталған. Саяси-әлеуметтік себептермен шетелдерде өмір
кешіп жатқан қаңдастарымыз халқымыздың ортақ мұрасы болып
есептелетін әдебиетімізді қандай дәрежеде сақтап, дамытып
келе жатқандығы назар аударарлық үлкен мәселе. Тіл, ділі,
салт-дәстүрі, ұлттық құндылықтары бір болғанымен, тағды-
ры бөлек қауымның әдеби мұраны дамытуы қандай? Бөгде
ортаның, уақыттың, саяси-әлеуметтік жағдайдың әдебиетке
ықпалы қандай? Қытайдағы қазақ әдебиеті несімен ерекше-
ленеді? Дәстүр жалғастығы мен даму дәрежесі қандай?

Қытайдағы қазақ әдебиеті пәнін оқытудағы мақсат «Қы-
тайдағы қазақтар кімдер? Қытайдағы қазақ әдебиетінің дамуы
мен өзіндік ерекшелігі қандай?», – деген сұрақтар төңірегінде
студенттерге жан-жақты толық мағлұмат беруді міндеттейді.

Ал шетелдегі қазақтар – негізінен Кеңес Одағының құрамын-
да болған одақтас республикалардан тыс өзге мемлекеттерде,
мәселен Қытай, Түркия, Моңғолия сияқты елдерде тарихи
себептерге байланысты қоныстанған қаңдастарымыз. Шет-
елдердегі қалыптасқан қазақ әдебиеті ұғымын жалпы қазақ
әдебиеті тарихының белгілі кезеңдерінен бөлініп қалып, өз
алдына дамыған әдебиет деп түсінуіміз керек. Шетелдегі қазақ
әдебиетіне, әрине сол ел әдебиетінің, мәдениетінің, өзіндік
құндылықтарының әсері болатыны сөзсіз. Біз ұсынып отырған
оқу құралының бір мақсаты осы өзгеріс пен дамуды, ерек-
шеліктерді саралау, салыстыра қарастыру болып есептеледі.

Қоныстанған жер көлемі мен адам саны жағынан ауқымды
болып есептелетін Қытайдағы қазақ әдебиеті жеке қарастыру-
ды қажет ететін үлкен мұра болып саналады. Бұл әдеби мұра
басқа шетелдердегі қазақ әдебиетінің түп қазығы, қайнар көзі
десек артық айтқандық болмақ. Себебі, қазақтар шоғырланып
қоныстанған Қытайдан кейінгі Түркия мен Моңғолиядағы қазақ
әдебиетінің жиналуы мен зерттелуін және дамуын Қытайдағы
қазақ әдебиетінің жағдайымен салыстыруға келмейді.

Қытайдағы қазақ әдебиеті – Қытай мен Ресей империя-

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ.....	3
I ТАРАУ	
ҚЫТАЙДАҒЫ ҚАЗАҚ ӘДЕБИЕТІНІҢ ЗЕРТТЕЛУІ	
1.1.Қытайдағы қазақ әдебиетіне қысқаша шолу.....	6
1.2.Әсет Найманбайұлы.....	19
1.3.Ақыт Үлімжіұлы.....	36
1.4.Көдек Маралбайұлы.....	47
1.5.Жүсіпбекқожа Шаихсламұлы.....	62
II ТАРАУ	
ҚЫТАЙДАҒЫ 4-МАМЫР ҚОЗҒАЛЫСЫНАН KEЙІНГІ ҚАЗАҚ ӘДЕБИЕТІ	
2.1.Қытайдағы 4-мамыр қозғалысына шолу.....	69
2.2. Ақын Таңжарық Жолдыұлы.....	81
2.3.Асқар Татанайұлы.....	111
2.4. Нығымет Мынжанұлы.....	116
2.5. Сұлтан Мажитұлы.....	120
2.6. Қажығұмар Шабданұлы.....	123
2.7. Қаусылхан Қозыбайұлы.....	130
2.8. Рахметолла Әпшеұлы.....	136
2.9. Мағаз Разданұлы.....	140
2.10. Омарғазы Айтан.....	142
2.11. Әзілбек Кінәзбекұлы	145
III ТАРАУ	
ҚЫТАЙДАҒЫ ҚАЗАҚ ӘДЕБИЕТІН ОҚЫТУДЫҢ ӘДІСТЕМЕЛІК НЕГІЗДЕРІ	
3.1. Пәнді оқытудың әдістемелік нұсқаулары.....	151
3.2. Практикалық сабақтардың жоспары.....	161
3.3. Аралық бақылау сұрақтары.....	171
3.4. Емтихан сұрақтары	171
3.5.Тест сұрақтары.....	175
ҚОРЫТЫНДЫ.....	190
ТЕРМИНДЕР ТҮСІНІКТЕМЕСІ.....	192
ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ.....	194

Т. ДӘУІТҰЛЫ, Б.С.САРБАСОВ

ҚЫТАЙДАҒЫ ҚАЗАҚ ӘДЕБИЕТІН ОҚЫТУ ӘДІСТЕМЕСІ